

Kam interesē pašvaldības darbs

Cēsu novada pašvaldība ir viena no tām, kura ik pa laikam aktivizē iedzīvotājus, lai izzinātu viņu viedokļus, iesaistītu iedzīvotājus lēmumu pieņemšanā.

Tas notiek ne tikai pilsētā, kura apvieno pietiekami lielu skaitu iedzīvotāju - ap 18 tūkstošus. Iedzīvotāju domas uzklauša arī Vaives pagastā, kurš iekļauts Cēsu novadā un kurā ir aptuveni tūkstoš iedzīvotāju. Kā veidojas iedzīvotāju līdzdalība pašvaldības lēmumu pieņemšanā, uz jautājumiem atbild Komunikācijas un klientu servisa pārvaldes vadītājs **KĀRLIS POTŠ.**

- Cik lielā mērā iedzīvotājiem ir vēlme ietekmēt pašvaldības lēmumu pieņemšanu?

- Šī ir nedaudz paradoksāla situācija. Aptaujas gadu no gada rāda, ka iedzīvotāji vēlas iesaistīties pašvaldības darbā, vēlas būt sadzirdēti, uzklauti. Taču, kad rīkojam iesaistes pasākumus - vai tie būtu iedzīvotāju forumi,

vai apkaimju tikšanās -, atsaucība nav tik liela, kā varētu būt. Uz katru pasākumu atnāk ap 30 līdz 50 iedzīvotāju, bet pašvaldība no teikti vēlētos, lai cilvēki izrādītu interesi un iesaiste būtu lielāka. Taču jau tagad esam ļoti pateicīgi tiem aktīvajiem novadniekiem, kuri ierodas uz pašvaldības rīkotajām sarunām.

- Mūsdienu cilvēki jūtas aizņemti, viņi iesaistās, bet tas aizvien vairāk notiek attālinātā režīmā.

- Tāpēc pašvaldība nodrošina, lai informācijas un viedokļu apmaiņa būtu sasniedzama arī virtuāli - sociālajos tīklos, novada mājaslapā ar iespēju nosūtīt vēstuli vai pieteikt problēmu. Esam izveidojuši mobilo lietotni viedtālruniem "Cēsis 8911". Tas nu ir variants paust savu viedokli tiem, kuri nevar izrauties darbdienu vakaros vai brīvdienās, lai apmeklētu pašvaldības rīkotos pasākumus.

Bet jāsaprot arī, ka neklātienē visus jautājumus atrisināt nevarēs. Piemēram, šobrīd daudzi cēsnieki ir nemierā ar daudzdzīvokļu namu iekšpagalmu stāvokli, infrastruktūru. Tā ir visu māju iemītnieku kopīpašums. Lai notiktu pārmaiņas, nepieciešamas tikšanās, pašorganizēšanās. Tas ir process, kas pats no sevis

nenotiks.

- Kuras iedzīvotāju grupas Cēsu novadā biežāk ir interesējušās par pašvaldības darbu?

- Visaktīvākās ir jaunās ģimenes un seniori. Tas ir ļoti jūtami. Tie ir cilvēki, kuriem visvairāk rūp, kādā vidē viņi dzīvo. Viņi gan aktīvi dalās ar idejām un priekšlikumiem, gan arī aktīvāk kritizē pašvaldību, ja kaut kas netiek darīts viņiem pa prātam.

- Cik lielā mērā iedzīvotāji izmanto iespējas izteikties, kad pašvaldība izsludina sabiedriskās apspriešanas?

- Ļoti kūtri. Tāpēc klasiskajā izpratnē tagadējās sabiedriskās apspriešanas kādas būvniecības ieceres vai ilgtermiņa stratēģijas plānošanā nenes nekādu rezultātu. Ir iespēja izteikt savu viedokli, bet sabiedrība iesaistās pārāk maz.

Nereti viedokļa paušana prasa samērā detalizētu tēmas izpēti, kam vairums iedzīvotāju vienkārši neatrod laiku. Piemēram, ja uz sabiedrisko apspriešanu par teritorijas plānojumu neierodas neviens cilvēks, jāizdara secinājumi, ka lielas, stratēģiskas lietas ne vienmēr interesē. Sevišķi tad, ja pašam iedzīvotājam zemes īpašums nepieder.

- Taču daļa cilvēku ilgi dzīvo Cēsis, tas nozīmē, ka piederība

APTAUJA

Vai jūs apmierina iespēja līdzdarboties pašvaldības lēmumu pieņemšanā?

■ Jā - 54%

■ Nē - 23%

■ Mani tas neinteresē - 23%

edruva.lv

pilsētai taču varētu būt izveidojusies, lai būtu vēlme līdzdarboties lēmumu pieņemšanā.

- Pilsētniekiem aktuālāks un būtiskāks šķiet tieši savs pilsētas rajons vai apkaime, kurā dzīvo. Tad gan interesē viss, kas tajā notiek. Tāpēc arī iedzīvotāju iesaisti pašvaldības lēmumu sagatavošanā cenšamies veidot lokālāku, fiziski pietuvinātāku apkaimēm. Tas mūsu jautājumus dara saprotamākus.

- Tātad katrai apkaimē jāveido savs sociālais tīkls?

- Visu pārcelt interneta vidē arī nevaram, tādējādi atsvešināsim tos, kas tehnoloģijas ikdienā neizmanto. Sabiedrības uzklaušana un iesaiste ir filigrāns un izaicinošs darbs.

- Ko pašvaldība no iedzīvotājiem grib sagaidīt šoruden rīkotajos iedzīvotāju forumos?

- Nav svarīgi, uz kāda formāta pasākumu, vai tā būtu diskusija Cēsu teltī festivālā "Lampa" vai apkaimju forumi, ko šoruden sākam un turpināsim pavasarī, esam aicinājuši, priecīgi esam par katru, kurš pašvaldībai gatavs paust savu viedokli par nosaukto tēmu. Tas pašvaldībā strādājošajiem dod nepastarpinātu ieskatu tajā, ko domā iedzīvotāji. Tā varam uzzināt, kas cilvēkam svarīgs. Ja cilvēks iesaistās, tas

nozīmē, ka viņam nav vienalga, un tas jau ir daudz.

- Vai seko nākamie soļi, kuros iedzīvotāji izrāda līdzdalību?

- Nākamais solis, ko pašvaldībai gribētos sagaidīt, arvien lielāka iedzīvotāju pašorganizēšanās. Tad notiek kopēju ideju ģenerēšana un arī realizācija. Veidojas tā saucamā pilsoniskā sabiedrība. Līdz šim mums ir gadījies bieži sastapt novadā dzīvojošus cilvēkus, kuri nāk uz iedzīvotāju forumiem ar domu: "Kādam to vajadzētu izdarīt." Cilvēki ne vienmēr aizdomājas, ka labo sev apkārt var radīt arī paši. Cēsu novada pašvaldība tik daudz ko gatava atbalstīt finansiāli, ja vien ir iedzīvotāju iniciatīva darboties.

- Aktīvākie par to zina?

- Jā, par pašvaldības finansējumu, sākot no kultūras projektu konkursiem līdz biznesa ideju attīstībai paredzētiem konkursiem, kā arī atbalstu sabiedriskiem projektiem. Tagad pašvaldība gatava līdzfinansēt daudzdzīvokļu māju iekšpagalmu labiekārtošanu. Vajadzīga tikai māju iedzīvotāju gatavība darbus veikt un uzņemties iniciatīvu realizēt iecerēto līdz galam. □

UZZIŅAI

Valsts kancelejas šovasar veiktā aptauja: 155 atbildes no sabiedrības pārstāvjiem.

Vai informācija par līdzdalības iespējām valsts pārvaldes un pašvaldību iestādēs ir savlaicīga un saprotama:

- 38% - reti,
- 34% - daļēji jā,
- 19% - pārsvarā jā,
- pārējie teic, ka nekādu informāciju nesaņem.

98 valsts un pašvaldības iestādes atbild **kā sabiedrību informē par līdzdalības iespējām:**

- 24% - izplata informāciju sociālos tīklos,
- 21% - izsūta informāciju sabiedrības pārstāvjiem e-pastā,
- 16% - ievieto paziņojumu savā tīmekļa vietnē "Sabiedrības līdzdalība",
- 15,5% - informē sanāksmē,
- 15% - izsūta preses relīzi, rīko preses konferenci,
- 10% - citi informēšanas veidi.

Savējiem tāpat zināms

Vai iespējams pulcināt sabiedrību, lai tā izteiktu viedokli par pašvaldības tālejošiem plāniem? Samērā nelielās sabiedrības, kāda ir Jaunpiebalgas novads, pašvaldības vadītājs Laimis Šāvējs teic, ka cilvēkiem vissvarīgākie ir tie lēmumi, kuri varētu viņus skart tieši: "Ja tā nav, intereses par sabiedrisko apspriešanu nav nekādas." Pieredzējušais pašvaldību politiķis ir pārstēģts, ka iedzīvotāji neizrāda interesi pat par savas daudzdzīvokļu mājas siltināšanu, piedaloties projektā, kurā varētu gūt atbalstu. "Kam man tas," spriež daļa dzīvokļu īpašnieku, neuzticoties pašvaldības aicinājumam izman-

tot valstī pieejamos kredītus un labiekārtot māju. "Esam panākuši daudzdzīvokļu ēku iedzīvotāju piekrišanu, ka pašvaldība drīkst viņiem palīdzēt atrast namu apsaimniekotājus. Bet vai iedzīvotāji tos pieņems?"

Ar izglītību saistītos jautājumos pašvaldības sarunu partneri bijuši audzēkņu vecāku padome un skolas padome. Iedzīvotāji nav piedalījušies, jo nav bijuši kardināli risināmi jautājumi," spriež L. Šāvējs. "Esam centušies sapulcināt cilvēkus, lai tie spriestu par pašvaldības plāniem, bet atnāk divi trīs."

Aija Sila, mūzikas pedagoģe, uzsver, ka neliela pašvaldība iedzīvotājiem ir sasniedzama un saprotama. "Taču pēc Saeimas vēlēšanām redzams, ka esam liela nezināmā priekšā. Vai topošā valdība sapratīs, ka

Latvija nebeidzas aiz Rīgas robežas? Arī laukos bērnu vecākiem rūp izglītības kvalitāte. Ir cilvēki, kuri jau tagad aktīvi iesaistās. Pašvaldība kaut ko maina, cerot uzlabot izglītības iespējas. Ja cilvēks dara, cilvēks arī kļūdās, ne vienmēr pašvaldībai iecerētais izdodas perfekti. Diemžēl kritika nāk novēloti. Ja šo jomu var vērtēt, tad jāsaprot - iedzīvotāji aktīvi neiesaistās lēmumu ierosināšanas fāzē. Protams, ir interešu grupas, kurām Jaunpiebalgā ir savi ierosinājumi. Viņi sanāk, darbojas, izsaka ierosinājumus. Kad notikušas sabiedriskās apspriešanas par konkrētiem jautājumiem, gribējies sajūt cilvēku lielāku aktivitāti. Tas nav ne slikti, ne labi, tā vienkārši ir." □

Vieni par, otri pret

Vienā no pirmajiem Cēsu pašvaldības rīkotajiem iedzīvotāju forumiem pirms dažiem gadiem iepazīnās cēsnieces, kuras ne vien izloloja, bet arī īstenoja jaunu ieceri. Stāsta Sigita Klētniece: "Todiņ nemaz neposos uz iedzīvotāju forumu, domāju, ko es tur darīšu. Taču ziemas dienā gāju pastaigā, nevilus nonācu līdz mājai, kurā notika forums. Tur iepazīnu domubiedrus, kopā izlolojām projektu "Nāc ārā pie Gaujas Cēsīs". Pēc tam projektu arī realizējām."

Toreiz cēsnieces iecerēja, ka marķēs taku, kas no Bēraines ielas pa gleznainām vietām aizved pastaigā uz Gaujmalu, kur savulaik uzcelti koka savrupnami. Pirms pieciem gadiem tiem pircēju vēl nebija. "Kopā strādāt sākām tāpēc, ka iepazīnušies bijām darbīgi cilvēki. Mūsu ideja bija laba, to pat varēja realizēt. Pašvaldības atbalstītā projekta īstenošanu sākumā uztvēru personiski,

iesaistīju tajā visu ģimeni, tāpēc sāpīgi bija redzēt, ka izliktās norādes takas malās pa vienai vien tika norautas. Tagad palikušas divas un divi lielle stendi ar Cēsu ēku vēsturiskajām fotogrāfijām."

Sabiedrības atturīgums ieviest pilsētā ko jaunu un aktīva līdzdalība sabiedriskajā apspriešanā apstādinājusi dažas Cēsu novada pašvaldības ieceres pilsētā un Vaives pagastā. Iedzīvotāji nedeļa piekrišanu celt ražotnes materiālu pārstrādei jaunos produktos gan pilsētas nomalē, gan Vaives pagastā. Sabiedriskā apspriešana pirms gadiem trim apturēja plānu, kā pārbūvējams Stacijas laukums Cēsīs. Savukārt iedzīvotāju intereses trūkums izjauca pašvaldības ieceri saņemt sabiedrības atbalstu, lai investors nenojauktu veco kinoteātra ēku. Toties ļoti kasmīgu līdzdalību cēsnieki izrādīja, iestājoties pret pašvaldībā radušos ideju nomainīt līdzšinējo Cēsu vizuālo identitāti pret citu. □

Lappusi sagatavoja **MAIRITA KAŅEPE**

Publikācijas sagatavotas ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Mērķprogrammā "Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma" atbalstīts projekts nr. Nr.2/MEDIA/18/013

Valsts reģionālās attīstības aģentūra